

MIKKELINPÄIVÄN SUKUPOLVIMESSU 30.9.2012

"Sinun ja sinun jälkeläistesi saama siunaus tulee siunaukseksi kaikille."

1.Moos. 28:10–17

Mikkelinpäivän perhemessuun kutsutaan tänä vuonna lasten ja perheiden lisäksi erityisesti vanhempaa väkeä. Näin huomioidaan mikkelinpäivän läheisyyteen sijoittuva vanhustenviikko, joka on tänä vuonna 7.–14.10.

Viikon teemasta "Yhdessä vahvempia" saa hyviä siltoja ja painotuksia messuun. Meillä on yhteinen kirkko ja sen piha, kylä tai kaupunki puistoinen, teineen, kauppoineen ja terveyskeskuksineen. Meillä on oma yhteinen maa Suomi, jonka elämästä vanhemmat sukupolvet muistavat paljon enemmän kuin nuoremmat. Meillä on yhteinen maailma. Ihmiset tarvitsevat toisiaan: kunnioitusta, hyväksyntää, iloa ja lämpimiä sanoja.

Monet pienet lapset todellakin tapaavat vain harvoin vanhoja ihmisiä ja saattavat jopa pelätä heitä. On hyvä tutustua ja opetella osoittamaan molemminpuolista arvostusta.

Messu ja pyhäkoulu

Pyhäkoululehti tarjoaa alkavalle lukuvuodelle suunnitelmia, jotka auttavat pyhäkoulunohjaajia avaamaan messun sisältöä. Ensimmäisillä pyhäkoulukerroilla tutustutaan messun johdanto-osaan, harjoitellaan kulkuetta, ristinmerkin tekemistä ja ihmetellään Pyhää Kolminaisuutta.

Messua valmisteltaessa on aina hyvä tehdä yhteistyötä pyhäkoulunohjaajien kanssa, mutta erityisesti tämän vuoden aikana, jolloin pyhäkoulusuunnitelmissa keskitytään messun tutuksi tekemiseen. Pyhäkoululaiset kannattaa ottaa mukaan kulkueeseen; he voivat kattaa alttarin ja olla mukana lausumassa johdantosanoja. (Katso pyhäkoulusuunnitelmat Pyhäkoululehdestä 4/2012.)

Messun musiikista

Musiikkiryhmänä voi olla sekä lapsikuoro että kirkko-/seniorikuoro tai vastaava. Myös musiikkiopiston oppilaita voi pyytää mukaan ja järjestää vaikka matinean kirkkokahvien yhteyteen. Paikalliset "sahansoittajat" ja muut taiturit voisi tällä kertaa pyytää mukaan messuun. Erikoiset soittimet ovat elämyksiä kaikille!

Messun lauluina on käytetty sekä virsikirjan että erityisesti lapsille tarkoitettujen kokoelmien lauluja. Ehtoollisen ajaksi ehdotetuista lauluista esim. Leipä ja viini Kirkkomuskari-kirjasta sopii hyvin myös kirkkokuoron laulettavaksi. Riisu kengät -laulu viittaa päivän VT:n tekstiin. Sen voi toteuttaa niin, että kaikki kuorolaiset laulavat kertosäkeen ja solisti laulaa säkeistöt. Seurakunta voi liittyä kertosäkeeseen.

Messua varten on tehty kertosäkeinen psalmilaulu (ks. nuotti ohessa). Kertosäkeeseen voi ottaa koko seurakunnan mukaan tömistyksineen ja taputuksineen. Kertosäe on helppo toteuttaa pienempienkin lasten kanssa. Varsinaiset psalmijakeet voi laulaa esilauluryhmä tai kanttori. Psalmi toimii hyvin myös ilman säestystä.

Nuottia saa kopioida. Psalmi löytyy myös SLK:n verkkosivuilla www.evl-slk.fi. Kertosäe on julkaistu toteuttamisohjeineen Pikkuväki-lehdessä 4/2012.

Messun puitteista

Sekä lasten että vanhusten kannalta on parempi, jos messu ei ole kovin pitkä. Selkeä, rauhallinen ja napakka ote luovat kaikille turvallisen olon. Messusta tiedottamiseen kannattaa kiinnittää ajoissa huomiota. Päiväkerholaiset ja iltapäiväkerholaiset voisivat tehdä kutsuja palvelu- ja muihin senioritaloihin, mutta myös omille isovanhemmilleen. Kutsu voi olla yksinkertainen korttipohja, johon on liimattu höyhen. Korttiin voi laittaa myös ajatuksen "Tahtoisin toivoa sinulle, jotakin oikein hyvää. Enkelin siipien havinaa, ja iloa, onnea syvää." (Anna-Mari Kaskinen) tai pyhäkoulun muistolauseen "Iloitkaa aina. Rukoilkaa lakkaamatta. Kiittäkää kaikesta." (1 Tess. 5:16–18), joka kutsuu iloitsemaan eri-ikäisistä ihmisistä.

On hyvä, jos messun avustajiksi saadaan alle 10-vuotias lapsi ja vähintään 70-vuotias aikuinen. Suunnitelmaan on kirjoitettu heille "vuorosanoja". Ideaa voi toki soveltaa tilanteen mukaan.

Myös *ehtoolliskäytännöistä* kertomiseen kannattaa kiinnittää erityistä huomiota. Vaikka lapset ovat perheensä kanssa voineet nauttia ehtoollisen jo yli 30 vuoden ajan, saattaa käytännöstä olla edelleen epäselvyyttä.

Ehtoollista kannattaa jakaa eri puolilta kirkkoa niin useasta paikasta, ettei ehtoolliseen kulu kovin paljon aikaa. Jotkut aikuiset vierastavat viinin antamista lapsille edes ehtoollisella. Siksi kannattaa tarjota myös alkoholitonta viiniä tai kertoa, että pelkkä leipäkin on koko ehtoollinen.

Kukkia messuun!

Sukupolvien välisen yhteyden rakentamisen eteen kannattaa nähdä erityistä vaivaa. Tämä ei tarkoita, että seurakunnan työntekijöiden pitäisi tehdä kaikki valmiiksi. Vaivannäköä tarvitaan nimenomaan siihen, että hyvissä ajoin kutsuu seurakuntalaisia tekemään yhteistä juhlaa.

Moni pitää konkreettisesta tekemisestä. Sellaista voi olla esimerkiksi teemallisten kukka-asetelmien teko jumalanpalvelustilaan. Tällä kertaa eri-ikäisiä ihmisiä pyydetään tekemään asetelma, joka kuvaa omaa elämää. Mitä merkitsee, että enkelit varjelevat meitä ja että Jumala näkee meidät ja rakastaa meitä?

Työn pohjaksi voi eri ryhmille tai yksittäisille henkilöillekin lukea päivän evankeliumitekstin ja antaa sitten varsin vapaat kädet luovaan työhän. Olisi hyvä saada asetelma esimerkiksi noin 5-vuotialta päiväkerholaisilta, noin 15-vuotialta rippikoululaisilta tai isosilta, noin 25-vuotialta opiskelijoilta, noin 35-vuotialta vanhemmilta, noin 45-vuotialta kummeilta, noin 55-vuotialta kukkakauppailta, noin 65-vuotialta järjestöaktiiveilta, noin 75-vuotialta isovanhemmilta, noin 85-vuotialta ja niin pitkälle kuin seurakunnassa on mahdollisuus tavoittaa eri sukupolvia. On hyvä, jos kaikki voivat olla mukana.

Asetelmien tekijöiden lisäksi muitakin ihmisiä voi pyytää kertomaan ajatuksiaan enkeleistä. Ajatukset voi laittaa esille vastaavan ikäryhmän kukka-asetelman lähettyville.

Muuta tarpeellista

* Erilaisia "kellosoittimia", kuten kulkusia, triangeleja, kelloja, sormisymbaaleja. Myös kellopeleistä irralleen jääneitä paloja/laattoja voi hyödyntää laitamalla ne riippumaan narusta niin, että niitä voi soittaa millä tahansa palikalla.

* Ristejä, joita voi pitää kädessä. Nämä voivat olla pahvista leikattuja, mutta jos seurakunnassa on käteviä puutyöntekijöitä, on hienoa, jos he tekisivät erikokoisiin käsiin hyvin sopivia puisia ristejä, joita voitaisiin jatkossakin käyttää eri-ikäisten yhteisissä jumalanpalveluksissa, pyhäkouluissa ja kerhoissa. Ristit laitetaan koreihin penkkien päähän niin, että ne on helppo ottaa sieltä johdantosanojen yhteydessä.

MESSUN KULKU

1. Alkumusiikki

Nyt kulkee halki korpimaan (VK 498) tai Soivat iloisesti kirkonkellot (Kirkkomuskari)

Säestäkää laulua erilaisilla "kellosoittimilla". Kulkue saapuu kirkkoon kantaen ristiä, kynttilöitä ja mahdollisesti myös muita alttarin esineitä.

2. Alkusiunaus

L: Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen nimeen.

Srk: Aamen, aamen, aamen.

L: Herra on keskeillämme. (*Srk vastaa kaikuna*)

L: Vietämme suurta juhlaa (").

3. Johdantosanat

Tervetulosanat voi lausua myös seurakuntalainen. Tänään olisi hyvä, jos papin kanssa olisi sekä alle 10-vuotias lapsi ja ainakin 70 kirkkovuotta elänyt seurakuntalainen. Papin tehdessä ilman ristinmerkin alkusiunauksen aikana avustavat lapsi ja aikuinen voivat tehdä ristinmerkin itselleen antaen näin mallin muulle seurakunnalle.

Pappi: Tervetuloa kirkkoon kaikki.

Aikuinen: Tervetuloa erityisesti kaikki lapset! (*Vilkuttaa lapsille ja kättelee vieressään olevaa lasta.*)

Lapsi: Tervetuloa kaikki aikuiset! (*Vilkuttaa aikuisille ja kättelee vieressään olevia aikuisia.*)

Pappi: Sanomalla Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen nimeen toivotimme tervetulleeksi myös Jumalan.

Lapsi: Kun teimme ristinmerkin, me tavallaan kättelimme Jumalaan, eikö niin?

Aikuinen: (*tekee merkin uudelleen*) Kyllä tämä on hyvä tervehdys Jumalan ja meidän ihmisten välillä. Mitä kaikkea se pitääkään sisällään?

Pappi: Tätä ei aina tule ajatelleeksi. Laulamme yhdessä laulun ja teemme tämä merkin vielä uudelleen. (*Lauletaan kaikuna laulu Ristinmerkki, säk. 1 ja 2. Kirkkomuskarista.*)

4. Yhteinen rippi

Lapsi ottaa käteensä ristin ja tunnustelee sitä niin, että kaikki näkevät.

Lapsi: Risti on myös Jeesuksen risti. Jeesus kuoli ristillä, se on surullista.

Aikuinen (*ottaa myös käteensä ristin*): Mutta Jeesus ei ole enää siinä ristillä. Hän on noussut kuolleista. Siksi ristinmerkki on myös iloinen.

Pappi: Ottakaa käteenne risti (*neuvoo, mistä seurakuntalaiset ne löytävät*). On aika tunnustella kuluneen viikon surullisia ja iloisia asioita. Jeesus kuoli ristillä ihmisten pahuuden vuoksi. Me tunnemme syyllisyyttä ja tiedämme olevamme heikkoja ja osaamattomia huomaamaan ja tekemään hyvää.

Aikuinen: On hyvä kertoa Jumalalle, jos on satuttanut toista, varastanut tai valehdellut (*hetken hiljaisuus*). Jumala anna anteeksi.

Lapsi: On hyvä kertoa Jumalalle, jos on ollut itsekäs ja laiska (*hetken hiljaisuus*). Jumala anna anteeksi.

Pappi: Jumala, sinä tiedät, mitä olemme tehneet ja jättäneet tekemättä, ajatelleet ja jättäneet huomaamatta. Anna meille anteeksi.

Synnintunnustuksen jälkeen pieni, rauhallinen musiikki esimerkiksi huilulla, viululla, uruilla. Ihmiset pitävät kädessään ristiään ja miettivät.

Pappi: Tämä risti on tyhjä. Jumalan rakkaus herätti Jeesuksen kuolleista. Jumalan rakkaus on myös meitä varten. Jumala lähetti meille Jeesuksen. Hän antaa meille anteeksi. Hän antaa meille ilon, rauhan ja elämän. Tämän saat uskoa Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen nimessä (*tekee ristinmerkin koskien kädessä olevaa ristiä ja vieressä olevat lapsi ja aikuinen tekevät samoin*).

Lapsi: Tämä risti ei ole enää surullinen.

Aikuinen: Tämä risti on ollut ilo jo silloin, kun minä olin pieni, ja paljon ennen minua.

5. Päivän psalmi (voi jättää pois)

Herra, sinä olet meidän turvamme polvesta polveen (Ps. 90). *Psalmilaulu ohjeen mukaan.*

6. Herra, armahda

Kyrie-litania (perhemessun vaihtoehto A) joko lukien tai laulettuna. Herra, armahda -lauseet lauletaan kaiutettuna.

Lukija/laulaja: Rukoilkaamme taivaallista Isää, että oppisimme tuntemaan hänen rakkautensa. Rukoilkaamme Herraa.

Esilaulaja: Herra, armahda meitä.

Srk: Herra, armahda meitä.

Lukija/laulaja: Rukoilkaamme Jeesusta Kristusta, että hän ottaisi kaikki maailman lapset syliinsä. Rukoilkaamme Herraa.

Esilaulaja: Herra, armahda meitä.

Srk: Herra, armahda meitä.

Lukija/laulaja: Rukoilkaamme Pyhää Henkeä, että hän varjeli meidät kaikesta pahasta. Rukoilkaamme Herraa.

Esilaulaja: Herra, armahda meitä.

Srk: Herra, armahda meitä.

7. Kunnia

Pappi: On aika toivottaa tervetulleeksi myös muut, jotka ovat läsnä, mutta joita emme voi nähdä. Ihmiset oppivat tämän seuraavan laulun enkeleiltä. Sitä laulaen toivotamme tervetulleeksi enkelit: (*Perhemessun kunnia kaikulauluna*).

8. Kiitosvirsi

Jumala loi (VK 135) *Virressä/sen kertosaikassa voi käyttää "kellosoitimia".*

9. Päivän rukous

L: Kiitos enkeleistä, jotka tuovat viestejä, lohduttavat ja rohkaisevat. Auta meitä jakamaan enkelten tehtävät perheessä ja ystävien kesellä.

tai

L: Rakas taivaallinen Isämme. Kiitos valtakuntasi ihmeellisistä lahjoista. Kiitos, että lähetät tiellemme enkeleitä, jotka varjelevat ja johdattavat meitä. Auta meitä muistamaan, että enkelit tulevat joskus luoksemme ihmisten hahmossa. Opetä meitä kunnioittamaan kaikkia ihmisiä ja osoittamaan kodeissamme rakkautta ja vieraanvaraisuutta. Kuule meitä Jeesuksen tähden. (Kirkkokäsikirjasta)

Srk: Aamen, aamen.

10. Evankeliumi

Matt. 18:1–10 (*Pappi, aikuinen ja lapsi voivat lukea vuorotellen.*)

11. Päivän virsi

Mä silmät luon ylös taivaaseen (VK 490)

Virren aikana saarnassa mahdollisesti avustavat ihmiset menevät kukka-asetelmien luokse.

12. Saarna

Saarnassa haastatellaan kukka-asetelmien luona olevia eri-ikäisiä avustajia tai jos heitä ei ole käytettävissä, esitellään kukka-asetelmat ja niihin liittyvät eri-ikäisten ihmisten ajatukset enkeleistä ja siitä, miltä ajatus Jumalan katseesta tuntuu.

Saarna voi edetä kuin elämänkaari nuorimmasta vanhimpaan. Mukavana siirtymänä ikäkaudesta toiseen voi käyttää pohdintaa, millaiset tervehdykset tuntuvat parhaiten sopivan eri-ikäisille. Avustajia kannattaa pyytää valmiiksi miettimään heille mieluisin tervehdys.

Kertomukset voi sitoa yhteen puhumalla arkkienkeli Mikaelin, mikkelinpäivän päivänsankarin, tehtävästä huolehtia oikeudenmukaisuuden toteutumisesta. Kannattaa myös ideoida yhdessä tervehdyksiä, joilla tervehdittäisiin enkeliä.

Vaikka evankeliumissa ei mainita Mikaelia, hänen symbolinsa vaaka ja miekka sopivat hyvin punnitsemaan ihmisten suhtautumista "vähäisimpiin".

13. Uskontunnustus

14. Esirukous

Välilauluna Anna enkeleitä 1. säk. (Kirkkomuskari)

Esirukoukset voivat olla eri-ikäisten etukäteen kirjoittamia tai avustajiksi kutsuttujen laatimia. Rukouksessa voidaan myös yksinkertaisesti muistaa eri-ikäisten ihmisten elämän tärkeitä asioita.

Lapsi: turva, koti, vanhemmat, uusien taitojen ja tietojen oppiminen

Nuori: oman tien löytäminen, itsensä kunnioittaminen, koti, ystävät

Opiskelija: kutsumus, sitoutumisen tarve, itseluottamus, haasteet

Vanhemmat: tehtävät äitinä tai isänä, ilo ja vastuu lapsesta, jaksaminen

Työikäiset: ajan jakaminen itselle ja toisille, ilo uusien sukupolvien kasvusta

Eläkeläinen: kiitos elämän iloista ja haasteista, tuen tarve, viisaus

Rukouksen päätteeksi voi kertoa, että ehtoolliselle tullessa voi käydä viemässä kädessään olevan ristin sen kukka-asetelman luokse, joka tuntuu itselle sillä hetkellä jollain tavoin kaikkein läheisimmältä.

15. Uhrivirsi

Ympäriällä ihmisien on kirkkauden maa enkeleiden (VK 747)

16. Ehtoollisrukous + Isä meidän

Huomaa, että lapsia voi pyytää mukaan kattamaan ehtoollispöydän.

17. Ehtoollisen vietto

Ehtoollismusiikkina Jeesus, kutsut minutkin (VK 743), Luoja enkeleineen (VK 494), Leipä ja viini (Kirkkomuskari), Riisu kengät (Uusia messulauluja), Lahjoistas, Jeesus, pyhistä (VK 230)

18. Kiitosrukous käsikirjasta

19. Ylistysvirsi

Suurenmoinen pieninkin on (Kirkkomuskari) tai Pyhä, pyhä, pyhä (VK 134, säk. 2,4)
Tässä kohtaa voi myös käyttää "kellosoitimia".

20. Siunaus

21. Loppumusiikki

Kuljemme yhdessä tällä tiellä (VK 814, säk. 1,4)

Koko seurakunta voi liittyä kulkueeseen. Voit pyytää ihmisiä ottamaan parikseen jonkun mahdollisimman eri-ikäisen kuin itse on.

KÄYTETYT LAULUKIRJAT:

Virsikirja (VK)

Kirkkomuskari. Lasten Keskus.

Uusia Messulauluja. Kirjapaja.

Teksti ja toteutus:

Anita Ahtiainen ja Mari Torri-Tuominen, Seurakuntien Lapsityön Keskus